

Само пре десет година за бивше комунистичке државе најважнији циљ је био чланство у ЕУ, али је данас за многе од њих оно постало терет кога је готово немогуће збацивати. Бугарска и Румунија ни данас нису одмакле даље од европског задњег дворишта, а Мађарска, некад истицана као један од примера успешне транзиције, поново се налази на рубу банкрота и под великим притиском Европске комисије и ММФ-а да одустане од мера којима настоји да коригује најтеже последице досадашње неолибералне економске политике.

Дуг Мађарске износи око 140 милијарди евра, и она зависи од помоћи ЕУ и ММФ-а, од кога је пре четири године добила кредит од 20 милијарди долара да би спречила банкрот. Суочен са економским амбисом, садашњи премијер Виктор Орбан је, након што је 2010. дошао на власт, одлучио да поведе „рат“ за финансијску независност Мађарске, и с тим циљем донео низ мера које погађају банкарски сектор. Крајем прошле године донесен је и закон који мађарску централну банку спаја са једном државном институцијом за регулисање финансија, али је Будимпешта и поред „објаве рата“ морала, опет због опасности од банкрота, да затражи нови велики кредит од ММФ-а од 15 милијарди долара. Међутим, ЕУ и ММФ су одлучно одбацили закон о централној банци, са образложењем да он угрожава њену независност, и прекинули преговоре о новом кредиту. Потом је почетком јануара форинта пала на рекордно низак ниво, а агенције за кредитни рејтинг „Фич“, „Муди“ и „Стандард и пурс“ су умањиле кредитни рејтинг Мађарске на „џанк“ и поставиле је испод степена погодног за инвестиције. Почетком јануара Европска комисија је саопштила да Мађарска „није довољно напредовала како би на трајан и одржив начин кориговала свој дефицит“, иако је он у 2011. био испод три одсто, и најавила да ће за „неколико дана или недеља“ одлучити о покретању акције, што би Будимпешту ове године могло да остави без две милијарде долара из тзв. кохезионих фондова.

Мађарска је под притиском и због промена Устава, и недавно донесених закона о медијима и изборима, којима по многим мишљењима ојачава ауторитарну власт премијера и партије Фидес. Поводом тога, генерални секретар Савета Европе и комесар

Пише: Александар Костић
субота, 14 јануар 2012 22:19

за људска права ЕУ упутили су мађарским властима оштре критике „због кршења људских права“, а Европска комисија је у Бриселу најавила да ће размотрити тужбу против Мађарске пред Европским судом због кршења основних конвенција и споразума. Поред тога, либерални посланици у Европском парламенту су изнели захтев да ЕП уведе конкретне санкције по члану 7. европског споразума, попут одузимања права гласа у Европском савету.

Захтев да Орбан повуче закон о банци изнела је и Европска централна банка, а мађарска влада се налази и под притиском незадовољних грађана, пошто је почетком јануара у Будимпешти демонстрирало око 100.000 људи. Уколико би Орбан остао чврст, могао би да се суочи са банкротом, премда аналитичари процењују да ЕУ не би смела да допусти банкрот Мађарске. Будимпешти су кредити хитно потребни, тако да Орбан ипак не сме много да ризикује. Зато је изјавио да је Мађарска спремна да измени делове закона о централној банци, али и ЕУ и ММФ захтевају потуно повлачење закона и одбијају наставак преговора о кредиту. Председница ММФ-а Кристин Лагард је изјавила да ММФ очекује од Мађарске „опипљиве кораке, пре него што одлучи да ли и када ће да отпочне нове преговоре о финансијској помоћи“, и додала да би подршка европских власти и институција били од кључног значаја за успех разговора.

Лагард није желела да објави датум за почетак званичних преговора о новом кредиту. Њена реакција сведочи да је Орбан већ изгубио „финансијски рат“, док однос ММФ-а и Брисела према Будимпешти јасно показује да је Мађарска уласком у ЕУ уместо очекиваног благостања само добила другог господара.